N°. 19. A°. 1839.

ARNHEMSCHE COURANT.

Donderdag 31 Januarij.

Portugal volgens de laatste troonrede.

De Portugesche cortes zijn den 9den december des vorigen jaars te Lissabon geopend. Derzelver zitting verdient te meer opmerkzaamheid, omdat het de eerste is, welke volgens de nieuwe staatsregeling van 4 april 1838 wordt gehouden. Toen namelijk, in 1834, don PEDRO in Portugal gezegevierd had, werd de *Carta* van 1826 weder hersteld, welke overeenkwam met het *Estatuto real* in Spanje. Doch eveneens als in Spanje (1836) door den opstand van *La Granja* het gematigde *Estatuto real* afgeschaft werd en voor de democratische staatsregeling van 1812 plaats maakte, zoo werd ook in Portugal, door een' opstand, de gematigde *Carta* van 1826 met de democratische inrigting van 1822 verwisseld. En gelijk eindelijk in Spanje (1837) de tegenwoordige staatsregeling ontsproot, die tusschen het *Estatuto real* en de constitutie van 1812 het midden houdt, zoo volgde ook in Portugal (1838) de hedendaagsche staatsregeling, die harer zijde eveneens tusschen de *Carta* van 1826 en de constitutie van 1822 in het midden staat.

Volgens die staatsregeling van 1838 bestaan de Portugesche cortes uit eenen senaat en eene kamer van afgevaardigden. De cortes moeten, volgens de staatsregeling, telkens den 2den januarij vergaderen; maar wegens de heffing en verdeeling der belastingen zag de koningin zich verpligt dezelve buitengewoon op te roepen.

De belangrijkste zinnen der troonrede zijn de volgende:

»Ik ontvang voortdurend vriendschaps-verzekeringen van de vreemde mogendheden, met welke Portugal verbonden is. De koning van Griekenland heeft een' gevolmagtigd' minister aan mijn hof gezonden, waardoor dan ook diplomatieke betrekkingen ontstaan zijn."

De tegenwoordige staat van zaken in Portugal is niet door alle mogendheden formeel erkend. Er bestaan tot nog toe slechts diplomatieke betrekkingen met Groot-Britanje, Frankrijk, Spanje en België; voorts met Zweden en Denemarken; met Noord-Amerika, hetwelk slechts naar de factische regeringen der verschillende landen vraagt, en eindelijk met Brazilië waar de broeder der koningin de keizerlijke waardigheid bekleedt. Bij deze staten, welke de koningin donna MARIA uitdrukkelijk erkennen, is thans ook Griekenland gekomen. Met de overige hoven, inzonderheid met de groote mogendheden Oostenrijk, Pruissen en Rusland, zijn daarentegen de diplomatieke betrekkingen nog steeds afgebroken.

»Ik koester het vertrouwen, dat, door de thans aangeknoopte onderhandelingen, de vriendschappelijke betrekkingen met den heiligen stoel spoedig zullen worden hersteld."

Tijdens de regering van don MIGUEL onderhield de paus betrekkingen met Portugal; hij had den kardinaal GUISTIANI als nuntius naar Lissabon gezonden, dewijl, gelijk de Roomsche curie zich uitdrukte, de toestand der Portugesche kerk de tegenwoordigheid van zulk eenen gezant vorderde, want men sprak te Lissabon reeds van eene kerkelijke scheuring. Toen echter, in 1832, don PEDRO te Oporto geland was, en zijne heerschappij had gevestigd, vaardigde hij hevige besluiten uit tegen de monniken en de geestelijkheid, welke hij als zijne bijzondere vijanden beschouwde. Bij een dekreet van 5 augustus werden alle geestelijken, die bij de uitroeping van donna MARIA hunne beneficiën hadden verlaten, om de bannieren van don MIGUEL te volgen, als verraders en rebellen van hunne beneficiën vervallen verklaard; de kloosters, welke hen opnemen mogten, zouden ontbonden en hunne goederen verbeurd verklaard worden.

Bij een tweede besluit van den zelfden dag werden alle bisschops- en aartsbisschops-zetels, wier benoemingen het roomsche consistorie, op voordragt van don MIGUEL, bevestigd had, vacant, gelijk mede alle door voornoemde regering verleende waardigheden en beneficiën nietig verklaard. Bij een derde dekreet van dezelfde dagteekening werd aan alle novicen in de kloosters bevolen, dezelve te verlaten, en hunne aanneming in de geestelijke orden verboden. Bij een vierde dekreet, mede van den 5den augustus, werden alle geestelijke patronaatsregten ingetrokken, terwijl de regering alleen zich de voordragt tot alle beneficiën toekende. Bij een vijfde dekreet, van den 15den augustus, werden alle kloosters ontbonden, waarin zich minder dan 12 monniken of nonnen bevonden. Bij zoodanige maatregelen, waarbij later nog eenige andere in denzelfden geest kwamen, was eene toenadering van den Roomschen stoel tot de regering van donna MARIA niet te wachten, en minstens zijn er door de Portugesche regering onderhandelingen aangeknoopt om de vroegere vriendschappelijke betrekkingen te herstellen.

»... is het ... nog niet, gelijk ik gehoopt had, de sluiting van het ... van ... de afschaffing van den slavenhandel ... is, ... dat de dag niet ver meer ... zal worden gevonden."

Bij een verdrag tusschen Engeland en Portugal, van 1815, zou de negerhandel aan alle Portugesche onderdanen ten noorden van den aequator, van 1815 af, en ten zuiden van den aequator, van af 1823, verboden zijn. In weerwil der verboden echter is dezelve nog niet vernietigd. Vooral uit de Portugesche bezittingen in Afrika, werden er slaven naar Cuba en Brazilië vervoerd. Nu hebben Engeland en Frankrijk, in 1831 en 1833, bij wederkeerige verdragen bepaald, dat, tot geheele onderdrukking van dien afschuwelijken handel, hunne kruisers het regt zouden hebben, de handelsschepen van den anderen staat, in zekere waters, te doorzoeken, en er werden eenige kenmerken aangenomen, volgens welke een schip, al had het geene slaven aan boord, toch als een slavenschip zou worden beschouwd. Het schijnt dat de verdragen, die thans door Engeland en Frankrijk met Portugal staan gesloten te worden, die bepalingen ook tot de Portugesche schepen zullen uitstrekken.

»Portugal geniet rust; slechts op eenige punten des rijks is de toestand der openbare veiligheid niet bevredigend. De twee zuidelijke provinciën worden door niet talrijke benden van oproerlingen gekweld, welke echter, zoodra zij bereikt kunnen worden, door de hen vervolgende dappere troepen geslagen en verstrooid worden."

Voor het oogenblik heerscht zeker in het grootste gedeelte van Portugal rust; maar zij is alles behalve vast gegrond. Miguellistische benden doorkruisen, gelijk de koningin zelve erkent, het zuiden des lands. Er zijn wijders eerst twee jaren verloopen, sinds de democratische partij die der Cartisten omverwierp. En nog slechts één jaar geleden bevonden zich de Carlisten in verklaarden opstand tegen de heerschende partij der democraten. In zoo korten tijd wordt de toestand van een land niet vast bevestigd. Daarbij beweert men, dat de tegenwoordige staatsregeling slechts onvolkomen aan de behoeften des volks beantwoordt. Het is dus te voorzien, dat zij binnen kort weder kan worden aangegrepen, als wanneer nieuwe onlusten te wachten staan. Haar lot zal waarschijnlijk, gelijk tot nog toe steeds het geval was, van het lot der tegenwoordige staatsregeling in Spanje afhangen.

»... Ook onze overzeesche bezittingen verdienen uwe aandacht. Ik heb bevolen, dat u, betrekkelijk dezelve, eenige maatregelen zullen worden voorgeslagen."

De overzeesche bezittingen, welke Portugal na het verlies van Brazilië nog heeft, zijn: 1°. de 9 Azorische eilanden met 250,000 bewoners; 2°. in Afrika de Madeira-eilanden, met 100,000 bewoners; de Kaap-Verdische eilanden, met 54,000 bewoners; die van Guinea en eenige kantoren op de oostkust ... Afrika; 3°. in Azië eenige bezittingen op ... maatregelen betreft, welke aangaande die koloniën aan de cortes zullen worden voorgeslagen, deze zijn tot nog toe niet bekend.

De financiën van Portugal zijn sinds lang in groote verwarring. De koningin verheugt zich in de troonrede, dat het haar ten minste gelukt is, het grootste gedeelte der verpandingen van de afzonderlijke inkomenstakken weder te lossen; zij hoopt spoedig in staat te zijn om de stipte betaling der interessen van de binnenlandsche gevestigde schuld te verzekeren; zij heeft buitendien eene commissie benoemd om te beraadslagen, hoe de interessen der buitenslands opgenomene schuld, welke reeds in 1837 niet voldaan zijn, betaald kunnen worden.

RUSLAND.

Posen, 18 jan. Alle berigten uit Polen stemmen daarin overeen, dat de groote troepen-bewegingen in dit koningrijk alsmede in het zuidelijk Rusland voor het oogenblik geschorst zijn; dat er echter veel geschut naar het zuiden gevoerd is, en de nieuw aangelegde magazijnen op de linie van Polen door de geheele Ukraine voortdurend worden voorzien. (*Allg. Zeit.*)

ITALIË.

Rome, 14 *jan.* Heden liep hier het gerucht, dat de kardinaal *Fesch*, die sinds langen tijd gevaarlijk ziek was, gestorven zijn zou. Het gerucht schijnt echter nog bevestiging te behoeven.

ZWEDEN en NOORWEGEN.

Stockholm, 8 *jan.* De *Statstidning* meldt, dat de minister van buitenlandsche zaken door den koning gelast is, om het Zweedsch gezantschap te Londen de voor eenigen tijd afgebrokene onderhandelingen met het Engelsche kabinet, wegens de wederinrigting eener stoomvaart tusschen ... burg en Engeland, weder aan te knoopen. Een ontwerp dienaangaande, door den minister opgemaakt, ... keurd en den gezant toegezonden.

DUITSCHLAND.

Munchen, 22 *jan.* Met koninklijke bewilliging heeft zich hier een genootschap gevormd tot verbreiding van het katholieke geloof in Noord-Amerika en verwijderde werelddeelen door Beijersche zendelingen. (*K. v. u. f. D.*)

Grünberg, 22 *jan.* Ook in onze streken heeft een verschrikkelijke storm, gepaard met sneeuw, veel onheil veroorzaakt. Twaalf in hunne woningen niet teruggekeerde personen heeft men tot nog toe op bergen en in dalen te vergeefs gezocht. Heden werd het lijk van eenen jongen man uit de sneeuw gehaald. (*H. Z.*)

PRUISSEN.

Aan een geacht Duitsch dagblad schrijft men uit Berlijn: »Hoe weinig men ook aan het uitbarsten van eenen oorlog gelooft, en zich door de demonstratiën der Belgische patriotten laat verontrusten, zoo gebiedt nogtans de voorzigtigheid eenige maatregelen, ten einde vaardig te zijn ingeval de omstandigheden eene snelle krachtsontwikkeling mogten vereischen. Om die reden werden dan ook onlangs de lijsten der landweer in alle districten [illegible] het eerst in de gelederen te scharen, die door familie-pligten en beroeps-bezigheden het minst gebonden zijn. Bij het groote getal jonge mannen, die gedurende den langen vrede aanwiessen, is het gemakkelijk eene overvloedige keuze te doen, en zeer waarschijnlijk zou hier een groot gedeelte der manschap zich vrijwillig aanmelden, daar in de mindere klassen de krijgszucht door moeijelijker te vinden bestaan vermeerderd wordt. Dit bemerkte men reeds toen er voor eenige jaren oorlogsgeruchten verspreid werden; overal echter zijn de regimenten zoo sterk, dat zij zonder moeite verdubbeld kunnen worden, en het vaderland een veel grooter leger ter beschikking staat, dan de mobiele troepen. De berigten nopens eene zamentrekking van Pruissische legerafdeelingen aan den Rijn vinden echter weinig geloof, vermits in geval het bezetten van Limburg en Luxemburg noodig geoordeeld wierd, zulks slechts door den Duitschen bond zou kunnen geschieden, waartoe, ter vermijding van alle verkeerde uitleggingen, het achtste gecombineerde armee-korps bestemd is."

Berlijn 24 *jan.* In het vorige jaar werden hier 9409 kinderen (4905 jongens en 4504 meisjes) geboren; gestorven zijn daarentegen 8649 personen, zoodat er 760 meer geboorten dan sterfgevallen plaats hadden. Het getal onechte kinderen beliep 1206 (577 j., 629 m.) op de 8 [illegible] er dus eene onechte; van de onechte kinderen stierven er 789, dus bijna twee derden der geborenen. Gehuwd werden er 2752 paren. De bevolking der stad benevens de voorsteden, doch met uitzondering van het garnizoen, bedroeg op het laatst van november 1838, 272,484 zielen. (*P. St. Z.*)

— Eenige dagen geleden stierf hier een ongehuwde gierigaard, die, bij een vermogen van 200,000 rijksdaalders, dagelijks, niet meer dan twee grossen verteerde. Hij laat geene erfgenamen na, zoo dat deze ontzaggelijke som waarschijnlijk aan den staat vervallen zal. (*Fr. Jour.*)

ENGELAND.

Londen, 26 *jan.* In de ministeriële dagbladen, dus zegt de *Times* van den 25sten dezer, leest men, dat zij, met betrekking tot het in *the Sun* medegedeelde, wegens het huwelijk van H. M. »gemagtigd zijn, om het daaromtrent gemelde op de stelligste wijze tegen te spreken."

Londen, 27 *jan.* Over de Belgische kwestie sprekende schijnt de *Sun* niet te gelooven, dat de Belgen weerstand kunnen bieden. Maar, zegt hij, [illegible] dat, wanneer de troepen van het Duitsche verbond Luxemburg en Limburg met geweld aan de Belgen ontnemen, deze den Hollanders niets zullen betalen. Doch zoodra zulks blijkt zullen laatstgenoemden de Schelde sluiten, waardoor de definitieve regeling der geschillen tusschen de beide landen al wederom vertraging zoude ondervinden.

— De heer *O' Connell* heeft, voor zijne reize naar Londen, om in het parlement te verschijnen, van zijne vrienden een groot gastmaal ten afscheid ontvangen, bij welke gelegenheid hij in weinige, maar zeer heftige bewoordingen verklaard heeft, dat hij op zijne landgenooten rekent; *dat hij de vereeniging met Engeland haat;* dat de Whigs Ierland slechts als [illegible] gebruikt hebben, ter bereiking van hunne eigene oogmerken, [illegible] de laatste proefneming ging doen, om te zien of Ierland — hetwelk boven [illegible] ter wereld zulks waardig was — regt zou kunnen erlangen; dat hij [illegible] alle jeugdige Ieren toeriep, dat zij aan hun vaderland getrouw [illegible] dat voortaan zijn naam zou zijn de *verbreker van de Unie;* dat hij [illegible] verbreking zijn volgend leven had gewijd, en indien men den Ieren dit [illegible] weigerde, dat hij alsdan voor kerker noch schavot zou terugde[illegible] vaderland te redden, ook van de uitmergeling der Whigs!

FR[illegible]

[illegible] *jan.* Bij het door den [illegible] *Bernard* voor het jaar [illegible] budget wordt, behalve [illegible] andere nieuwe [illegible] palingen [illegible] anderen voorgesteld, de [illegible] begin [illegible] volgend jaar, van het percussie-geweer [illegible] ter grondslag [illegible] de bestellingen in de wapenfabrieken; de oorlogs-minister wil ook, als eene proef in het groot, een bataljon jagers te voet met karabijnen wapenen.

— De berigten uit Madrid hebben in de laatste dagen weinig bijzonders ingehouden. Naar men van daar, van den 18den dezer, meldt, zou het uit eene correspondentie tusschen *van Halen* en *Cabrera* blijken, dat de laatste in geene schikking omtrent het ophouden der represailles wilde treden, waarop het bewind te Madrid zich genoodzaakt gezien had, *van Halen* de vrijheid tot weerwraak te laten behouden, terwijl het besloten had aan de gezanten der vreemde mogendheden copijen mede te deelen van de betrekkelijk die zaak gevoerde briefwisseling.

Parijs, 26 *jan.* Gisteren avond hebben verschillende Parijsche studenten aan den bekenden *de Potter* een adres overhandigd, waarop zich meer dan 800 handteekeningen bevonden, en hetwelk van den navolgenden inhoud is:

Adres van de Parijsche studenten aan die van België. »Het is met geestdrift, dat de studenten van de hoogeschool te Parijs uw grootmoedig besluit vernomen hebben tot verdediging van uw grondgebied en tot behoud van uwe onafhankelijkheid."

»Frankrijk heeft uwe roepstem gehoord. De vrijwillige beweegreden, die u voor zulk eene [illegible] opgewekt, en is het voorteeken van uwe zegepraal."

»Neen, gij zult de marteling van Polen niet ondergaan; gij zult niet zonder verdediging aan de vijanden der vrijheid worden overgeleverd!"

»Eere aan u! kweekelingen der Belgische hoogescholen, die hebt begrepen, dat de edelste wetenschap die is, welke u leert voor het vaderland te sterven!..."

»Eere aan het volk, dat heeft gezworen, zijn vaderland en zijne godsdienst tegen elke aanranding van den vreemdeling te verdedigen."

»Moed dus, vrienden! vergeet niet, dat uwe zaak op dit oogenblik die van geheel de menschheid is."

— Z. M. de koning is gisteren avond, met de prinsen, naar Dreux vertrokken, ten einde heden aldaar tegenwoordig te zijn bij de aankomst van het lijk zijner dochter, prinses *Marie*, hertogin *van Wurtemburg*, en bij het plaatsen van hetzelve in het graf der leden van het geslacht *van Orleans*. — Heden avond wordt Z. M. hier terug verwacht.

— De zittingen van de kamer der gedeputeerden hebben in de laatste dagen niets belangrijks opgeleverd.

— Onderscheidene generaals, die belast zijn met commandementen bij het leger, 't welk aan de Belgische grenzen moet bijeentrekken, hebben last bekomen, om zich naar hunne korpsen te begeven.

Parijs, 27 *jan.* Naar men verneemt heeft de koning, onmiddellijk na zijne terugkomst uit Dreux, den heer *de Montalivet* bij zich ontboden. Voorts wil men, dat de graaf *Molé* zoude verklaard hebben, in geen geval tot een nieuw ministerie te zullen behooren.

— Men schrijft uit Kamerijk, dat de troepen aldaar bevel hebben ontvangen, om naar de Belgische grenzen op te rukken. Een gelijk bevel moet ook te Arras ontvangen zijn.

— Men zegt, dat het oogmerk der bezoeken, door den hertog van *Orleans* dezer dagen bij den maarschalk *Soult* gedaan, was, om den maarschalk gunstig te stemmen voor zijne benoeming tot opperbevelhebber over de troepen, op de noordelijke grenzen vereenigd.

— De Fransche dagbladen der tegenpartij, en daaronder in het bijzonder de *Courier Français* en de *Commerce*, laten zich met bitterheid uit over de toetreding van Frankrijk tot de jongste besluiten der Londensche conferencie. Zij doen met blijkbaren wrevel het onderscheid opmerken, hetwelk de bedoelde conferencie tusschen België en Holland gemaakt heeft, door aan het eerste dwangmaatregelen aan te kondigen, en aan het laatste slechts te verklaren, dat, ingeval van weigering, het *status quo* zal blijven voortduren.

— Men verzekert, dat aan het [illegible] verzamelde observatie-leger bevelen [illegible] in twee korpsen te splitsen; eene divisie kavallerie zou zich te Valenciennes en twee divisiën kavallerie te Maubeuge vormen, in welke laatste stad ook het hoofdkwartier zou worden gevestigd.

BELGIE.

Brussel, 29 *jan.* De Belgische bladen, welke de [illegible] zijn toegedaan, voeren eene zeer oorlogzuchtige taal, en [illegible] met zeer veel hevigheid tegen de jongste besluiten der conferencie uit. Onder anderen beweert de *Observateur*, dat de uitvoering der bedoelde besluiten op den moed en de volharding der Belgen [illegible] breuk lijden. Volgens genoemd dagblad, vindt de zaak [illegible] en Luxemburg met elken dag nieuwe aanhangers, en [illegible] der natie, wel verre van te verflaauwen, steeds [illegible] roept de *Observateur* uit, »het eerste [illegible] antwoord op de troonrede [illegible] zijn [illegible] zoo is het met het geheele land gesteld; de [illegible] jaar geleden, nog aarzelden, aarzelen tegenwoordig niet [illegible] ons de 24 artikelen voor te stellen, heeft de conferencie gemaakt, tot dat wij niet zonder schande ons aan de uitvoering van het tractaat zouden kunnen onderwerpen, doch wij zullen die schande niet op ons laden." Ook de *Courier de la Meuse*, de tolk der Belgische geestelijkheid, predikt den tegenstand, en spoort de Belgen aan, om getrouw te blijven aan de woorden van vorst *Leopold*: *Moed en volharding*, en

beweert, dat, na zeven jaren *status quo*, en na alle krijgstoerustingen der laatste dagen, het voor België niet alleen bespottelijk, maar ook schandelijk zoude zijn, aan het dreigende onweder niet het hoofd te bieden. Onder alle andere bladen onderscheidt zich echter het revolutionaire blaadje *Le Belge*, hetwelk in brommende bewoordingen niet alleen de handelingen van Frankrijk en van de Londensche conferencie hoogelijk afkeurt, maar ook ten slotte uitroept: ieder, die op den goeden wil van het bewind vertrouwt, om het grondgebied te zien verdedigen, is een verrader van de nationale zaak. De regeringen bestaan voor de volken en niet de volken voor de regering. Wij herhalen het, dat de regering haren pligt doe, en zij zal eenstemmige medewerking vinden, maar zoo zij ons mogt verlaten, zouden de goede burgers geen oogenblik meer kunnen aarzelen: »*de onschendbaarheid van het grondgebied tot elken prijs.*"

Het behoeft geen betoog, dat hier blijkbaar eene omverwerping van het Belgische bewind bedoeld wordt, in den zin der zoogenaamde nationale associatie.

Van den anderen kant, zijn er Belgische bladen, welke eenen meer vredelievenden geest ademen. Onder anderen, zegt de Luiksche *Politique*: »De partij, die men genomen heeft, om niet dan voor de magt te zwichten, is eervol, maar de vraag blijft, tot welk punt men den tegenstand zoude kunnen voortzetten, zonder het lot van het geheele land in de waagschaal te stellen. Mogten de kamers en het gouvernement dit ernstig overwegen, alvorens een besluit te nemen." Ook *de Lynx* laat zich in dien geest uit, meent, dat het verzet tegen de conferencie voor België niet dan noodlottige gevolgen moet na zich slepen, en oppert de vraag, of men, door zich niet te onderwerpen, geen gevaar loopt alles te verliezen.

— Den 24sten is alhier, in tegenwoordigheid van twee daartoe gemagtigde leden van het hof van appel, eene vergadering der schuldeischers van de Belgische bank gehouden. Het bestuur der bank heeft daarbij door uitgewerkte berekeningen trachten te betoogen, dat die instelling in de maand maart aanstaande in staat zou zijn, om hare betalingen geheel te hervatten, doch vermits het bestuur, op een oogenblik als het tegenwoordige, nu de staatkundige gezigtseinder zoo duister was, de verantwoordelijkheid der toekomst niet op zich wilde nemen, gaf het den wensch te kennen, dat de voorloopige surséance van betaling in eene bepaalde schorsing voor den tijd van zes maanden, te rekenen van den 20sten december ll., mogt worden veranderd. De groote meerderheid der schuldeischers van de bank heeft zich gezind verklaard, om dit verlangen in te willigen.

NEDERLANDEN.

Amsterdam, *28 jan.* Gisteren deelden wij het hoogst belangrijk berigt mede, dat het handelstractaat tusschen Nederland en Pruissen op den 21sten dezer maand is geteekend. Onder het afdrukken dezes vernemen wij uit 's Gravenhage, dat ook aldaar brieven zijn ontvangen, uit welke blijkt, dat de teekening op den 21sten dezer moet zijn geschied. (*Avondb.*)

's Gravenhage, *28 jan.* Bij besluit van den 15den dezer heeft Z. M., in afwachting van meer algemeene wettelijke verordeningen dienaangaande, eenige bepalingen gemaakt omtrent het *bergloon* voor [illegible] op [illegible] zijn. Deze bepalingen [illegible] krachtige beteugeling [illegible], welke van [illegible] Westindiën worden bedreven. Telkens, wanneer een [illegible] op de zee-roovers hernomen en [illegible] Westindische bezittingen, en wanneer de uitspraak van den [illegible] regter zal hebben uitgemaakt, dat er eene dusdanige herneming heeft plaats gehad, en wie de hernemer is, zal deze laatste regt hebben op een *bergloon*, [illegible] noods, het hernomen schip en lading aansprakelijk zijn, en [illegible] door den regter, naar gelang der omstandigheden, zal worden [illegible] minstens op *een tiende* en uiterlijk op *een vijfde* van de hernomene waarde, onverminderd des eigenaars gehoudenheid om, boven dit bergloon, te vergoeden de schade, welke het hernemen, wanneer dit door geen rijksvaartuig zal hebben plaats gehad, veroorzaakt heeft, almede ter bepaling van den regter.

— Z. K. H. de prins veldmaarschalk is heden van hier naar Tilburg vertrokken. Hoogstdezelve wordt donderdag aanstaande in deze residentie terug verwacht.

— De hooge raad heeft, in zijne zitting van heden, gerejecteerd het beroep tot cassatie, door den officier bij de criminele regtbank te Amsterdam, met betrekking tot *Evert Willem van de Poll*, ingediend, en bij dit arrest, op dezelfde gronden als in der tijd door de criminele regtbank, de belangrijke regts-kwestie beslist, dat de penningmeester van den Beemsterpolder geenszins als *dépositaire public* kan worden aangemerkt, met veroordeeling van den staat in de kosten.

Arnhem, [illegible] liefhebbers vinden dezer dagen ruime gelegenheid tot aangename verlustiging. Hadden zij eergisteren het genoegen op het concert van den heer *C. R. Marx* het talent van den concertgever onzen stadgenoot, zoowel op piano als viool te hooren en te waarderen, reeds wordt aan hen, die leden van het muzijk-collegie van St. Cecilia zijn, op morgen (donderdag den 31sten januarij) een ander concert aangekondigd, waarop de gebroeders *F.* en *C. Engel* zich zullen doen hooren. De roem, welken deze jeugdige viool-virtuosen zoowel te Amsterdam als elders mogten verwerven, belooft ons weder eenen genoegelijken avond.

BEURSBERIGT.

Amsterdam, *29 jan.* Van binnenlandsche fondsen was ook heden wederom de voornaamste handel in Integralen en Kansbiljetten, en deden zich daarin verschillende koopers op, waardoor de prijzen zich goed souteneerden, en ten slotte zeer vast bleven, hetgeen werd toegeschreven aan een [illegible] in omloop zijnde gerucht, dat Z. M. de koning zich met de [illegible] der conferencie zou hebben vereenigd. Alleen aandeelen Handelmaatschappij [illegible] niet die vaste houding, welke zich in de andere [illegible] openbaarde, en deden eenige verkoopen dezelve tot [illegible] ten slotte weder 175½.

In Ardoins [illegible] dan gisteren, en bleef derzelver [illegible] derd. Zuid-Amerikaansche fondsen bij weinig handel iets meer aangeboden; daarentegen was er in de Grieksche eenige meerdere vraag, waardoor zij zich in prijs hebben verbeterd.

Nassau-loten 24. Griekenland blaauwe à 100 pond $15\frac{3}{8}$, 16. Dito à 200 pond $14\frac{7}{16}$, $\frac{3}{8}$. Dito à 300 en 500 pond $14\frac{3}{8}$. Dito roode à 100 pond $13\frac{3}{4}$. Columbia, 2de leening, à 100 pond $20\frac{1}{8}$. Coupons Griekenland blaauwe onbepaalde $2\frac{1}{2}$, $\frac{5}{8}$. Dito enkele $2\frac{5}{8}$, $\frac{3}{4}$. Dito roode onbepaalde en enkele $2\frac{1}{4}$, $\frac{3}{8}$. Dito Peru $2\frac{1}{2}$. Dito Ardoins nov. 1837, mei en nov. 1838, $13\frac{1}{2}$, $\frac{3}{4}$, $\frac{5}{8}$ pCt.

Prijs van het Geld. Beleening 3. Prolongatie 3. Wissel-Disconto $2\frac{1}{2}$ pCt.

Prijzen ten 5 Ure. Integralen $54\frac{1}{2}$ à $\frac{11}{16}$. Kansbiljetten $26\frac{1}{8}$ à $\frac{1}{16}$. Handelmaatschappij $175\frac{1}{4}$. Ardoins à 85 pond $17\frac{15}{16}$ à 18.

Mengelwerk.

De Graanwet.

(*Ingezonden.*)

Het *Handelsblad* van 11 januarij bevat op nieuw een woordenrijk stuk, om onze verdediging der graanwet als ongerijmd ten toon te stellen.

Behalve nieuwe uitvallen tegen ons, vinden wij in dat artikel niets dat niet reeds behandeld is. Wij zullen daarom het geduld onzer lezers niet verder vermoeijen, en aan hun oordeel overlaten, waarvoor men de smadelijke benamingen van *oude theoriën* en *absurde* leeringen te houden hebbe, waarmede het *Handelsblad* onze tegenspraak verwerpelijk en verachtelijk zoekt te maken. Ook storen wij ons weinig aan het opgeraapt verwijt alsof *wij* ons aan invectives hebben schuldig gemaakt. Het misbruik van dergelijke woorden laten wij over aan dengenen, die het spreekwoord niet wil achten »*Les invectives ne sont pas des raisons.*"

F. W. S.

Letternieuws.

J. VAN DEN VONDEL, door geschiedkundige inleidingen, omschrijving in proza en aanteekeningen, in eenige zijner kleinere gedichten opgehelderd. Een boek voor het algemeen en als proeve om dien prins onzer oude dichters, ook voor ongeletterden, regt verstaanbaar te maken. Door Mr. B. H. LULOFS, Hoogleeraar te Groningen. Versierd met het portret des vier-en-tachtigjarigen dichters en voorafgegaan door eenige aanmerkingen en dichtregelen tot zijn' lof, als voorstander van regt, orde, vrijheid en verdraagzaamheid in deze en gene *zaken van staat en godsdienst.) Te Groningen, bij J. B. WOLTERS, 1838. Eén deel in gr. 8vo.*

Het doel en de strekking van dit werk wordt door den titel genoegzaam aangeduid. Ten einde echter onzen lezeren het boek nog eenigzins nader te doen kennen, willen wij deszelfs inhoud opgeven.

De bundel wordt voorafgegaan door *eenige aanmerkingen en dichtregelen tot lof van* VONDEL (blz. I — XLVIII), door den heer LULOFS, in november 1836, voorgedragen in de openbare zitting der 2de klasse van het koninklijk Nederlandsche instituut van wetenschappen, letterkunde en schoone kunsten te Amsterdam. Voorts volgen er *achttien* zoogenaamde *kleinere gedichten* van VONDEL, t. w. I. *Zegezang op onze overwinning* [illegible] *op de Spaansche vloot* [illegible] (bladz. [illegible] 57). III. *Zegezang op de verovering van Maastricht in* 1632, *door prins* FREDERIK HENDRIK *van Oranje*, (bladz. 58—75). — IV. *Zegezang op den togt van den admiraal* DE RUITER *naar Chattam in* 1667, (bladz. 76—89). — V. *De Harpoen.* Hekeldicht, (bladz. 90—115), naar des heeren LULOFS' oordeel, vol gezond verstand en wijsgeerige verlichting, en gerigt tegen de twist- en vervolgzieke geestelijken van dien tijd. — VI. *Brief aan* PIETER CORNELISZOON HOOFT, (bladz. 116—135). In dezen brief, door VONDEL op zijne eerste reis naar Denemarken in 1628 uit den Sond geschreven, beschrijft hij zijne ontmoeting der naar Holland vlugtende Duitsche vrijheid. — VII. *Treur- en strafdicht op het sterven van* OLDENBARNEVELD, (bladz. 136—155). Vol diepe droefheid en verontwaardiging over het rampzalig uiteinde van dien eerwaardigen grijsaard. — VIII. *Lierzang op koning* DAVID, *als gewijd dichter*, (bladz. 156—181). Volgens den heer LULOFS een allerstoutst en heerlijkst vers, waarin de geheele inhoud der psalmen door [illegible] — IX. *Gedicht aan de heilige maagd*, (bladz. [illegible]). »In weinige stukken van VONDEL (zegt de Hoogleeraar LULOFS van dit gedicht) schittert, mijns achtens, zulk eene waarlijk verhevene poëzij, straalt zulk een glans en gloed van uitdrukkingen, zulk een rijkdom van beelden, zulk eene godsdienstige zalving, zulk eene kunst van versmaat door." — X. *Lijkdicht op het overlijden der echtgenoote van den beroemden* CONSTANTIJN HUYGENS, *staatsdienaar*, *geleerde en dichter*, (bladz. 202—217.) — XI. *Lijkdicht op den dood van* VONDELS *echtgenoote*, (bladz. 218—237.) — XII. *Bruiloftsdicht op het huwelijk van den grooten* JAN DE WITT, (bladz. 238—257.) — XIII. *Gedicht op de drukkunst*, (bladz. 258—275). — XIV. *Lofdicht op den tafelkrans voor den directeur-generaal der Oostindiën*, *den heer* HULFFT, *uit paarlemoer in eene toetssteenen tafel gevlochten*, (bladz. 276—293). — XV. *Bijschrift op Amsterdam*, (bladz. 294—303), zijnde een twaalfregelig zinrijk lofdicht op den wereldhandel dier stad. — XVI. *Dichtstukje aan den lasteraar der gedachtenis van* HUIG DE GROOT, (bladz. 304—311). — XVII. [illegible] *melpot van het hanekot*, (bladz. 312—370). Hekeldichtje [illegible] den een straatdeun in den plat Amsterdamschen tongval, en [illegible] Amsterdamschen kerkeraad om deszelfs schandelijke [illegible] ven predikant C. HANEKOP, in 1628. — XVIII. [illegible] meisje. [illegible] 377). Een [illegible]

Elk dezer stukken wordt voorafgegaan door eene *geschiedkundige inleiding*; b. v. vóór den *Zegezang op Maastricht* (nº. III) heeft men eerst een verslag van dat merkwaardig beleg; — vóór het treffende en roerende *lied op de overwinning bij Leipzig*, (nº. II) vindt men eene schets van den dertig-jarigen oorlog, levensberigten van de generaals TILLY en PAPPENHEIM, van den grooten GUSTAAF ADOLF, enz.; eene beschrijving van het verschrikkelijk bloedbad te Maagdenburg en van den vermaarden slag van Leipzig, waarin het gewroken werd: — vóór het *Lijkdicht op den dood van VONDELS echtgenoote* (nº XI) worden vele bijzonderheden aangaande VONDEL's familie-betrekkingen en zijn huiselijk leven medegedeeld; — *de Rommelpot* (nº. XVII) wordt vooraf gegaan door eene uitvoerige uiteenzetting van het onderwerp van dit anders min verstaanbare hekeldichtje, waarin de twistende partijen onder het beeld van kraaijende en vechtende hanen worden voorgesteld. — Tegenover elk vers, behalve de twee laatsten, vindt men voor min kundigen, eene *omschrijving in proza*, over het nut waarvan men de voorrede van den heer LULOFS kan raadplegen, en aan den voet *ophelderende aanteekeningen*. — Voorts is het werk versierd met een fraai uitgevoerd portret van den 84jarigen VONDEL, waaronder een vierregelig bijschrift van den heer LULOFS, zinspelende op het bijzonder marquante der physionomie des grooten dichters. Het luidt als volgt:

Zie dat gewelfde hoofd, dat deftig, edel gelaat,
Waarop Oud-Hollandsche ernst en geest geschilderd staat!
Voorwaar, wel is de ziel op ons gelaat te lezen:
Die zulk een aanschijn had, moest wel een VONDEL wezen.

Wij meenen geene ondienst te doen aan beminnaars van geschiedenis, taalkunde en ware poëzij door hunne aandacht op dit, ook keurig gedrukte en uitgevoerde werk te hebben gevestigd. Het is zeer geschikt om de verdraagzaamheid en gezegezindheid, die er tegenwoordig in zaken van godsdienst heerscht in tegenoverstelling van de onverdraagzaamheid en vervolgzucht der tijden van den grooten VONDEL, te doen opmerken. Door de populaire bewerking, de verscheidenheid en afwisseling van den inhoud, komt het ons zeer bruikbaar in leesgezelschappen voor; Z. M. de koning heeft op hetzelve, door het ministerie van binnenlandsche zaken voor tien exemplaren doen inteekenen. Eere den vorst, die aldus eene poging tot bevordering van den roem onzer Oud-Nederlandsche letterkunde en tot handhaving der eer van den grootsten en meest vrijheidlievenden onzer vroegere dichters, wil ondersteunen!

Stedelijke Publicatiën.

BURGEMEESTER en WETHOUDEREN der stad Arnhem brengen hiermede ter kennis van een iegelijk, hierbij belanghebbende, dat, op eenen nader te bepalen dag, te Bouwhof aan de Praast, bij Arnhem, in Overbetuwe, ten overstaan van den heer [illegible] van Rapzon van Meijnersweijk 80 Trekpaarden voor de Artillerie zullen worden aangekocht;

Dat deze aankoop geschieden zal bij vrijwillige inschrijving door de eigenaren te doen, onder keuring van deskundigen en ten overstaan van door het departement van oorlog te bestemmen officieren;

Dat voldoening voor de koopen waarvan dadelijke betaling aan den verkooper geschieden zal in klinkende munt.

Dat de bedoelde paarden zullen moeten bezitten de volgende vereischten:

a. Niet jonger wezen dan vier, noch ouder dan zes jaren.

b. Niet kleiner dan 1,52 el en niet hooger dan 1,6 el mogen wezen; alle gemeten onder eene balk, van den kant van het ijzer der voorhoef tot op het midden van de schoft.

c. De paarden moeten zijn ruinen of merriën, langstaarten; voorts bruinen, vossen of zwarten; geene bonten of witten zullen aangenomen worden, zoo ook geene klophengsten.

d. De paarden moeten zijn wel gevormd, geëvenredigd in de deelen, en sterk, met eene uitgebouwde schoft, breede borst, vier goede beenen, vrij van spatten en gallen, hooge en harde hoeven, kort gekoot, goed van gezigt en zonder eenig gebrek aan de oogen; hebbende vooral eenen goeden adem, en geschikt zijnde voor de dienst, waartoe dezelve bestemd zijn.

En zal deze worden afgekondigd en aangeplakt ter plaatse, alhier gebruikelijk.

Arnhem, den 26sten Januarij 1839.

BURGEMEESTER en WETHOUDEREN der stad Arnhem maken bij deze aan de lotelingen, aan de [illegible] der vorige ligtingen van 1835, 1836, 1837 en 1838 een dienstpligtig nommer [illegible], doch die voor een jaar zijn vrijgesteld en weder aanspraak op vrijstelling [illegible] hebben, bekend:

Dat de militieraad op maandag den [illegible] dezer jaars, des voormiddags ten tien ure, in het oude Stadhuis zal vergaderen [illegible] der reclames.

Lastende aan bovengemelde lotelingen om alsdan voor den gezegden militieraad te verschijnen, vermits zij, welke aanspraak zij ook op vrijstelling hebben mogen, anders, bij niet-verschijning, volgens art. 58 der wet van den 27sten April 1820, voor de dienst gedesigneerd zullen worden.

En zal deze worden afgekondigd en aangeplakt ter plaatse, binnen deze stad gebruikelijk.

Arnhem, den 26sten Januarij 1839.

Waterhoogte te Arnhem.

Den [illegible] El 9 Palm 6 Duim; gewassen 0 Duim; gevallen 30 D.
Den 30 [illegible] El 5 Palm 3 Duim; gewassen 0 Duim; gevallen 43 D.

Waterhoogte voor Keulen.

[illegible] Januarij 14 voet 6 duim.

Advertentiën.

Te ZUTPHEN is op den 27sten Januarij 1839 voorspoedig bevallen van eene DOCHTER, Vrouwe [illegible] M. LULOFS, geboren OP TEN NOORT.

Heden beviel voorspoedig van eenen [illegible] ELIZABETH TERSC[illegible] geliefde Echtgenoote van

ARNHEM,
den 29sten Januarij 1839.

G. W. TIKKEL[illegible]

Heden overleed, in den ouderdom van ruim 79 jaren, mijn eenigste broeder, den heer THEODORUS HOEVEN LANDTER HOEVEN.

ARNHEM,
den 25sten Januarij 1839.

A. M. VAN HOEVEN.

Algemeene Kennisgeving.

Heden overleed, na een langdurig en geduldig lijden, in den ouderdom van 37 jaren, de Hoog Welgeboren Heer FREDERIK, JAN, JACOB, CAREL BARON SCHIMMELPENNINCK VAN DER OIJE, Luitenant ter zee der eerste Klasse.

HUIZE DE KAMP TE BRUMMEN,
den 27sten Januarij 1839.

De Notaris VAN ITTERSUM, te *Brummen*, zal aldaar, aan het Logement *de Kroon*, op Woensdag den 30sten Januarij 1839, des voormiddags te 10 uur precies publiek verkoopen:

Eene groote partij gave [illegible] BOOMEN, zeer geschikt tot allerlei soort van TIMMERHOUT, staande bij den huize *Radeland*, onder de Gemeente *Brummen*.

Houtverkooping,

Op Maandag den 4den Februarij 1839, des voormiddags om 10 uren, aan het *Postkoorn* te *Ede*, van een aanzienlijk gedeelte EIKEN SCHELHOUT, staande op de Bouwplaatsen *Meulen*, *Nieuw Reemst*, *Plankenwambuis* en onder *Ede*; mitsgaders eenige Beroofde OPGAANDE BOOMEN, EIKEN, ESSCHEN, BEUKEN en SCHOTWIELIGEN, geschikt voor KLOMPENMAKERS, op den *Hansport* en onder *Ede*.

Te Huur,

met primo Mei aanstaande, te *Arnhem*, een zeer logeabel HEERENHUIS, bevattende *elf* meest behangen KAMERS, 2 KEUKENS, 3 ZOLDERS, enz., [illegible] ook afzonderlijk te Huur. Onder [illegible] dezer.

LEES HIER!

F. H. SEWEKE, Commissionair, brengt ter kennis zijner geëerde Begunstigers, dat hij weder vaceert tot het leveren van PLAATSVERVANGERS en NOMMERVERWISSELAARS voor de nationale Militie en Mobile Schutterij. — Verzekert eene prompte en civiele bediening, waarvan degenen, die met hem gehandeld hebben, bereids overtuigd zullen zijn.

Adres, *Pastoorsteeg*, letter B, Nº. 160, te *Arnhem*. — *Brieven franco*.

LEES HIER!

Bij den Uitgever dezes zijn informatiën te bekomen omtrent VIJF extra fraaije vierjarige effen bruine [illegible] PAARDEN, geschikt voor Zadel en Tuig, waaronder 2 span gekoppeld zijn, alsmede twee fijn gedresseerde [illegible] PAARDEN.

Tegen Februarij 1839 of later, wordt in *Gelderland*, kwartier *Zutphen*, gevraagd een allezins geschikte KOETSIER, tusschen de 30 en 40 jaren, bekwaam om met *twee* en *vier* Paarden, *van den bok* of *van het zadel*, te rijden. Hij moet vrij van alle Militaire en Schutterlijke diensten zijn, de Hervormde Godsdienst belijden, en getuigen kunnen overleggen van [illegible] heid, zedigheid en goed humeur. Adres, in persoon [illegible] de brieven, onder letter *A. Z.* bij [illegible] THIEME, te *Zutphen*.

[illegible] in eene KRUIDENIERS-AFFAIRE te *Arnhem*, zoo spoedig mogelijk, eenen LEERLING, buiten Kost en Inwoning. — Adres met franco-brieven, onder Letter D., bij den Uitgever dezer.

SMIDS-KNECHTS,

vast werk begerende, vervoegen zich bij de *GEBROEDERS TRAANBOER*, Mrs. Smeden te *Arnhem*.

De Ondergeteekende, Fabrijkant in [illegible] en HUISMEUBELEN, [illegible] te berigten, dat bij hem te bekomen zijn [illegible] FORTE-PIANO'S enz.

[illegible] STRAATMAN, *Oeverstraat te Arnhem*.

Tooneelberigt.

De Koninklijke [illegible] tooneellisten van *Zuid-Holland* zullen de [illegible] in de aanstaande paaschweek [illegible] in den Schouwburg alhier. De inteekenlijst [illegible] met den 1sten Maart, bij [illegible] OHER, concierge in den schouwburg voornoemd.

Arnhem, den 30sten Januarij 1839.

Te Arnhem, bij C. A. THIEME, Boekdrukker.